

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2022

aruandeaasta lõpp: 31.12.2022

sihtasutuse nimi: Sihtasutus Eesti Maaelumuuseumid

registrikood: 90014017

tänava/talu nimi, Pargi tn 4

maja ja korteri number:

alevik: Ülenurme alevik

vald: Kambja vald

maakond: Tartu maakond

postisihnumber: 61714

telefon: +372 5104072, +372 7383810

e-posti aadress: merike.lang@memu.ee

veebilehe aadress: www.maaelumuuseumid.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	10
Bilanss	10
Tulemiaruanne	11
Rahavoogude aruanne	12
Netovara muutuste aruanne	13
Raamatupidamise aastaaruande lisad	14
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	14
Lisa 2 Raha	15
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	16
Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	16
Lisa 5 Materiaalsed põhivarad	17
Lisa 6 Bioloogilised varad	17
Lisa 7 Immateriaalsed põhivarad	18
Lisa 8 Võlad ja ettemaksed	18
Lisa 9 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	19
Lisa 10 Annetused ja toetused	20
Lisa 11 Tulu ettevõtlusest	21
Lisa 12 Muud tulud	21
Lisa 13 Mitmesugused tegevuskulud	22
Lisa 14 Tööjõukulud	22
Lisa 15 Kasutusrent	23
Lisa 16 Seotud osapooled	23
Aruande allkirjad	24
Vandeauditiitori aruanne	25

Sihtasutuse Eesti Maaelumuuseumid 2022. a tegevusaruanne

Sihtasutus Eesti Maaelumuuseumid (edaspidi MeMu) on asutatud 28.08.2017. a kolmest eraldiseisvast asutusest – Eesti Põllumajandusmuuseumist Ülenurmel (edaspidi EPM), C. R. Jakobsoni Talumuuseumist Kurgjal (edaspidi CRJ) ja Tori Hobusekasvandusest (edaspidi THK). MeMu postiaadress on Pargi 4, Ülenurme alevik, Kambja vald, 61714 Tartumaa.

Tegevuseesmärgid ja 2022. a ülevaade täitmisest

MeMu tegevuse põhikirjaline eesmärk on Eesti põllumajanduse ajalooga seotud materjali kogumine, säilitamine, uurimine ning vahendamine hariduslikel, teaduslikel ja elamuslikel eesmärkidel ning Eesti põllumajandusajaloo ja kultuuripärandi seisukohalt märgilise tähtsusega Carl Robert Jakobsoni Talumuuseumi, Eesti Põllumajandusmuuseumi ja Tori Hobusekasvanduse säilitamine.

MeMu missiooniks on aidata kaasa põllumajanduse ja maaelu ning sellega seotud kultuuripärandi väärtustamisele ühiskonnas.

MeMu visiooniks on pakkuda maakultuuripärandi kompetentsi- ja hariduskeskusena elamuslikku kogemust nii kohalikele kui ka väliskülalistele.

Aruandeperioodil järgis MeMu oma töös 2019.-2022. a arengukava strateegilisi eesmärke:

1. Maaelumuuseumid on üks Eesti maaeluainelise muuseumihariduse keskustest, mille elamuslikud ja mitmekülgsed programmid tekitavad inimestes huvi maaelu ja Eesti toidutootmise vastu.
2. Maaelumuuseumid tutvustavad põllumajanduse ja maaelu eri tahke üllataval, põneval ja kaasahaaraval moel, pakkudes näituste ja sündmuste kaudu külastajatele autentset ja kordumatut elamust.
3. Maaelumuuseumidel on väga esinduslikud, hästi hoitud ja teaduslikult läbi töötatud maakultuuripärandi kogud.
4. Maaelumuuseumid on motiveeriva töökeskkonna ja professionaalse kollektiiviga ühtehoidev, arenev ja hästi juhitud organisatsioon.

Seoses senise arengukava tähtaja lõppemisega koostati 2022. a jooksul uus nelja aasta arengukava (2023-2026). Sellega täpsustati seniseid eesmärke ja indikaatoreid e võtmenäitajaid. Tuli tõdeda, et üldjoontes suudeti vanas arengukavas seatud eesmärgid täita ja planeeritud tegevused toimusid. Samas ei õnnestunud täita planeeritud indikaatorite määrasid. Põhjused on valdavalt juhtkonna tegevusest mitteolenevad: arendusprojektide (THK ja CRJ) käivitamine lükkus vanade hoonete renoveerimisel ettetulevate üllatuste, materjalide kallinemiste ja tarneraskuste tõttu edasi ja ka vastavad sisutegevused ei käivitanud tähtajaliselt. Küllastatavuse numbreid mõjutas kahel aastal COVID-19 tõttu kehtestatud muuseumi suletus ja piirangud ning väliturismi kadu viiruse ja Ukraina sõja tõttu. Nii nägi vana arengukava ette, et küllastatavuse koguarv on 2022. aastaks 88 500 inimest, kuid tegelikkuses suutsime saavutada vaid 31 635 küllastajat. Samas oli planeeritud teenida teenuste osutamise eest 295 000€ kogutulu, aga tegelikult teenis sihtasutus 331 235€. Määramatus keskkonnas tuli tegutseda väga kiirelt, paindlikult ja ratsionaalselt, arvestades pidevalt kulude ja tulude tasakaalu ja madalatest palkadest tuleneva personali voolavusega.

Arengukava strateegiliste eesmärkide elluviimiseks koostatakse igal aastal arengukavale vastav eelarve, tööplan ja tegevuskavad ning investeringute kava projektide lõikes.

Arengukava eesmärk nr 1 haarab enda alla põhiliselt haridustegevust. See valdkond on läbi aastate olnud MeMu üks tähtsamaid ja külastajarahkemaid. Tööplani täitmise indikaatorid näitavad, milline külastatavuse langus on toimunud võrreldes COVID-eelse 2019. aastaga, mil MeMu suutis veel püsida arengukava lainel. 2022. a soovisime teha suurema hüppe, et jõuda kiiremini eelneva taseme lähedusse, kuid see siiski ei õnnestunud. Töö oli II poolaastal tugevalt häiritud töötajate pikaajaliste haiguste ja asendajate puuduse tõttu. Samas võib rõõmustada, et tulemused olid paremad kui 2021. a.

Tulemused:

INDIKAATORID	Täitmine 2019	Täitmine 2021	Plaan 2022	Täitmine 2022
Haridusprogrammides osalenud laste ja noorte arv	14 060	7984	11 420	9932
Haridusprogrammides osalenud täiskasvanute arv	622	1235	1426	966
Läbiviidud haridusprogrammide arv	834	453	585	459
Haridusprogrammides osalenud koolide arv	251	179	230	223
Haridusvõrgustikus osalevate õpetajate arv	844	1032	1250	1083

Haridusprogrammide omavahendi tulu oli 2022. a planeeritud teenida 37 700€, kuid tegelikult täitsime plaani 113% ehk teenisime 42 424€. See oli parem ka 2021. a tulemusest (37 687€).

Maaeluministeriumi poolt sihtotstarbeliselt Eesti toidu programmidele eraldatud toetus 60 000€ kasutati eesmärgipäraselt. Toetatud programme külastas 3685 õpilast. Kütusehindade hüppelise tõusu tõttu läks planeeritud kallimaks gruppide transporditoetus. MEM toetuse raames valmis täiesti uus programm „Toidu eluring“, milles keskendutakse jätkusuutlikule tarbimisele ja toiduraiskamise vähendamisele. Suvekuudeks oli MEM poolt eraldatud 10 000€ Eesti toidu teemal toimuvate lastelaagrite korraldamiseks. Laagrid toimusid Ülenurmel, Kurgjal ja Toris. Kokku osales laagris 51 last. Lisaks toiduprogrammidele loodi uudse meetodikaga programmid ka THK ja CRJ vastavatud püsiekspositsioonidele.

2022. a aktiveerisime täiskasvanute koolitus. EPM-i kokakool toimus 9 korral ja kokku osales 55 inimest, CRJ-i toiduklubis käis 17 inimest. Ürituste ja turunduse spetsialisti Aive Vahejõe eestvõttel käivitus EPM-is kohaliku kogukonna lastele käsitöö- ja kunstiõppega huviring.

Juba kolmandat aastat tellib Ülenurme Gümnaasium MeMu käest 9. ja 8. klasside õpilastele käsitöötundide läbiviimise. Tellimusega on seotud paljud EPM-i töötajad, tööd koordineeris pedagoog-administraator Kadri Tärna. Aastatega on kooli paralleelklasside arv suurenenud ja vastavalt on suurenenud ka muuseumi õpetajate koormus. Õpilased ja gümnaasiumi juhtkond on aga muuseumis õppimisega väga rahul.

Tänu hobumajandusjuht Agris Juhkovi aktiivsele asjaajamisele õnnestus 2022. a oktoobris avada Tori Ratsakool. Sinna oli aasta lõpuks registreerunud 30 õpilast. Et ratsakool omab koolituslitsentsi,

loobusid paljud senistest eraviisilistest hobutreeningutest ja soovisid asuda õppima just HTM-is kinnitatud õppekava järgi.

Arengukava eesmärk nr 2 on seotud näituste külastatavuse, ürituskorralduse ja uute näituste loomisega. Samuti kuulub siia eesmärgi alla töö ohustatud tõugu loomadega, põllu- ja metsamajandus ning toitlustus- ja kaubandusteenuste osutamine.

Tulemused:

INDIKAATORID	Täitmine 2019	Täitmine 2021	Plaan 2022	Täitmine 2022
Tasulise piletiga külastajate koguarv	17 731	10 568	13 300	16 822
Tasuta piletiga külastajate koguarv (nt suurüritused)	7 152	9034	10 700	3915
Kokku külastajate arv (tasulised piletid + tasuta piletid + haridusprogrammide lapsed ja täiskasvanud)	39 565	37 661	36 846	31 635
Kogutulu teenuste osutamisest	213 000	174 113	241 091	331 235

2022. a oli õnneks ilma suletuse ja piiranguteta. Paraku mõjutas oodatud avatus hoopis siseturismi vähenemist, kuna inimestel oli võimalus üle mitme aasta minna välisreisile. Välisturistide tulekut Eestisse pidurdas aga Ukraina sõda – sanktsioonid Venemaale ja sõjahirm. Vanas arengukavas loodeti saada välisturiste 15% külastajatest, tegelikult oli üksnes 1,9%. Nii jäi näituste üksikkülastajaid ja giidituure planeeritust vähemaks. Piletitulu eelarve täideti 99-protsendiliselt. Igapäevase külastatavuse langustrendis on just EPM, kuna sinne püsinäitus valmis juba 13 aastat tagasi. Olukorra muutmiseks toimusid mitmed ajurünnakud, mille käigus valmis maaelu uudishimukeskuse (MUHK) kontseptsioon. Töö selle kallal jätkub järgnevatel aastatel. Näituste ja haridusosakonna juhataja Ilze Sanaja-Värv oli aga aktiivselt tegev kultuuripealinna Tartu24 projekti „Peedist pesumasin“ ettevalmistustega.

Suurürituste korraldamisele aitasid kaasa väga ilusad suveilmad. Kui 2021. a suurürituste omatulu oli kõigest 17 347€ ja 2022. a julgesime planeerida 39 207€, siis tegelikult täideti plaan 122%. Ka tellitud ürituste plaan täideti 111%. Uudse üritusena tasub mainida CRJ-i rehis kahel korral toimunud kontsert-õhtusööki, mille piletid osteti Fienta eelmüügist väga kiiresti. Heale ja uudsele tulemusele aitas kindlasti kaasa turundusosakonna koosseisu tugevdamine, millega üks ürituste ja kliendisuhete juhi ametikoht jagati kaheks – ürituste ja turunduse spetsialisti (Aive Vahejõe) ning müügi- ja kliendisuhete spetsialisti (Kadri Ratas-Rööand) ametikohaks. CRJ-s hakkas suurüritusi korraldama perenaine Inge Sipelga ja THK-s võttis hobuürituste ja -võistluste korraldamise üle hobumajandusjuht Agris Juhkov.

MeMu toitlustamine toimus MeMu opereerimisel Kurgja tegevuskohas, EPM-is opereeris firma Leviso ja THK-s Tori Maitset. CRJ-i toitlustus täitis plaani üksnes 94-protsendiliselt. Samas oli tulus kohvikupindade rentimine. Kaubandus on eri tegevuskohtades väga marginaalsetel pindadel, kuid see täitis oma tuluplaani 103%. Positiivsena tuleb märkida kassasüsteemi BUUM kasutuselevõttu.

Jätkus töö THK hobukarja korrastamise nimel. Müüki läks nii nooremaid kui vanemaid hobuseid. Õnnestus müüa ka MeMu maadel kasvavat võsa. Nii täideti loomade ja metsa müügiplaan 256%. MeMu maade jaoks telliti metsakorralduskava, mille täitmisele asutakse 2023. a. THK-s toimusid noorhobuste jõudluskatsed, väljanäitus ja täkupäev.

CRJ-i katuste remondiks eraldas MEM 2022. aastaks investeeringutoetust 50 000€. Kõige kriitilisemas seisus oli rehi katus. Kuna hoone katusepind on suur, sai selle toetuse mahus remontida vaid osa katusest. Hanke võitis OÜ Puitkatused. Paraku algas 2022. a kiire hinnatõus ja puidumaterjal muutus

kiirelt defitsiitseks. Nii jätkus ehitajal katusematerjali vaid niivõrd, et renoveerida üksnes 37 403€ eest. Katuse renoveerimine jätkub 2023. a nii ülejäänud raha kui ka 2023. a eraldatud 50 000€ eest.

Arengukava eesmärk nr 3 on seotud museoloogilise hoide-, kogumis- ja teadustööga. Töötajad keskendusid kogude korrastamisele, uutele hoidlapindadele endises mesindusmajas ja MuS sisestusele.

Tulemused:

INDIKAATORID	Täitmine 2019	Täitmine 2021	Plaan 2022	Täitmine 2022
Nõuetekohaselt hoiustatud museaalide osakaal	51,0%	84%	87%	87%
Digiteeritud kogude osakaal	65,8%	67,2%	76%	68%
Teaduslikult kirjeldatud kogude osakaal	59,0%	76%	84%	79%

Indikaatorite kesised näitajad on seotud kahe pikaajaliselt tööl olnud töötaja lahkumisega (uute inimeste leidmine võttis aega), kellele planeeritud tööd jäid seega tegemata. Kogudesse tulmus 126 museaali. Juurdekasv oli seotud Tartu24 „Peedist pesumasin“ näituseprojekti ettevalmistustega. Tulmunud museaalidega vähenes digiteeritud ja kirjeldatud museaalide protsent.

Konserveerimine oli seotud näituste ettevalmistamisega. Suuremad tööd olid seotud vanade isetehtud traktorite remondiga „Peedist pesumasin“ näitusele. RKAS remontis senise linamaja ruumid ajutistele näitustele ja isetehtud tehnikale. Samuti valmisid puidukonservaatoritele uued tööruumid (töö- ja puhkeruum ning puhta konserveerimise ruum). Oli lootus saada toetus PRIA MAK taotlusvoorst, et rajada Ägli hoidlate likvideerimiseks puidust 1000 m² viilhall. Selleks koostati projekteerimise lähteandmed ja telliti ehitusprojekt. Kahjuks näitas arhitektide koostatud hinnakalkulatsioon ehitusmaksumuseks 800 000€ ja projekt ei mahtunud taotlusvooru rahalistesse raamidesse. Samuti ei läinud töösse rukkiküüni ümberehitus. Lähteandmed said valmis, kuid ei leidnud projekteerijat.

Seoses EPM asutaja professor Jüri Kuuma 100. sünniaastapäevaga valmis kogude ja teadusosakonna töötajate kaasabil väike vitriin- ja stendinäitus ning toimus koostöös maaülikooli ja Maaparanduse Seltsiga ettekannetega teaduspäev.

Arengukava eesmärk nr 4 on seotud organisatsiooni arendamisega. 2020. a käivitatud uus struktuur muutus harjumuspäraseks ja kinnistus MeMu organisatsioonikultuuris.

Kahjuks ei olnud ka 2022. a võimalik tõsta töötajate palkasid kultuuritöötajate miinimumi tasemele. See hakkas halvama võimalusi uute kvalifitseeritud töötajate palkamiseks, tekitas inimestele lisapingeid ja väsimust. Tööjõu volavus oli 29%.

Personali koolitusteks kasutati põhiliselt veebi vahendusel toimuvaid võimalusi. Siiski käisid 2 inimest seoses EPM-i maaelu uudishimukeskuse ettevalmistusega õppereisil Hollandis ülikooli mullamuuseumis. 3 inimest astusid TÜ museoloogia mikroraadiõppesse.

Suuremaks tööks oli uue PRIA MAK taotlusvooru ettevalmistus. Esialgu oli kavas küsida toetust nii EPM maaelu uudishimukeskuse investeeringuteks kui ka THK hobuspordikeskuse jaoks. Kahjuks osutusid prognoositavad ehitushinnad nii kõrgeks, et taotlusesse mahtusid sisse vaid THK arendused – uus

maneež, välisvalgustus, väljaku niisutus, hobukarusell, platsi nivelleerija. Kokku esitati taotlus 2 061 541€ suurusele arendusele.

Maaelumuuseumid järgivad jätkusuutliku ja vastutustundliku tegevuse põhimõtteid. MeMu uude arengukavasse aastateks 2023-26 on nimetatud põhimõtted veelgi selgemini lahti kirjutatud. On sõnastatud meie missioon aidata kaasa keskkonnahoidliku toidutootmise ning kestliku loomapidamise põhimõtete populariseerimisele ühiskonnas. Propageerime oma tegevustes energiatõhusust, ressursside ringmajandust ning elurikkust, järgime oma tegevustes roheline muuseumi põhimõtteid.

Kokkuvõttes võib Sihtasutuse Eesti Maaelumuuseumid tegevust 2022. a lugeda edukaks ja paindlikuks. Tulud ja kulud olid kontrollitud ning suudeti hallata suuri kallinemisi.

2022. aasta finantseesmärgid ja tulemused:

TULUD	Eelarve 2022	Täitmine kokku	Täitmise protsent
Piletitulu	28 400	28 110	99%
Haridusgrupi programmid	37 700	42 424	113%
Koostöölepingud Ülenurme ja Tori koolidega	18 033	15 040	83%
Suurüritused	39 207	47 966	122%
Elamusprogrammid, ruumide rent	14 693	16 264	111%
Kaubandus	9 200	9 450	103%
Toitlustus	30 000	28 120	94%
Tallikohtade, maneeži rent	40 000	59 149	148%
Hobusõidud, ratsutamine jm	20 500	34 378	168%
Üür ja rent	2 910	4 319	148%
Muud tulud	16 900	43 187	256%
MeM Tegvustoetus (monograafia)	17 000	19 000	112%
MeM Tegevustoetus	1 026 476	1 036 476	101%
MeM RKAS rendimakse	632 913	632 913	100%
MeM Investeeringutoetus	50 000	50 000	100%
MeM Tegevuskulude sihtfin, programm "Eesti toit"	60 000	60 000	100%
PRIA toetus maale ja loomadele	50 023	50 946	102%
Toetused (Kulka, omavalitsus jms)	3 500	7 700	220%
TULUD KOKKU	2 097 455	2 185 442	104%
s.h omatulu	257 543	336 107	131%
s.h toetused	1 839 912	1 849 335	101%
KULUD			
Antud sihtfinantseerimine	15 000	15 000	100%
ANTUD SIHTFINANTSEERIMINE KOKKU	15 000	15 000	100%
Töötajate töötasu	832 172	798 779	96%
Töötasu võlaõiguslike lepingute alusel	12 375	20 769	168%
Erisoodustused	0	120	
Tööjõukuludega kaasnevad maksud	285 457	273 475	96%
TÖÖJÕUKULUD KOKKU	1 130 004	1 093 143	97%
Liikmemaksud	200	515	258%

Administreerimiskulud	18 600	18 380	99%
Uurimis- ja arendustööd	19 000	18 860	99%
Lähetuskulud	3 500	2 495	71%
Koolituskulud	6 000	5 252	88%
Kinnistute, hoonete, ruumide majandamiskulud	735 718	770 442	105%
Rajatiste majandamiskulud	10 400	7 846	75%
Sõidukite ülalpidamise kulud	32 260	63 584	197%
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	17 231	22 601	131%
Inventari majandamiskulud	43 786	47 999	110%
Töömashinade ja –seadmete majandamiskulud	12 400	12 969	105%
Toiduained ja toitlustusteenused	6 750	10 823	160%
Meditsiini- ja hügieenikulud	3 450	4 681	136%
Teavikute ja kunstiesemete kulud	6 500	7 627	117%
Õppevahendite ja koolituse kulud	17 000	20 116	118%
Kultuuri- ja vaba aja sisustamise kulud	84 314	85 393	101%
Eri- ja vormiriietus	5 331	5 433	102%
Muu erivarustus ja –materjalid	41 500	65 728	158%
Mitmesugused majandamiskulud	1 800	1 511	84%
Muud tegevuskulud	837	1 213	145%
MAJANDAMISKULUD KOKKU	1 066 577	1 173 468	110%
KULUD KOKKU	2 211 581	2 281 611	103%
TULEM	-114 126	-96 169	84%
INVESTEERINGUD			
<i>MeM investeeringutoetusest:</i>			
Kurgja rehi katus (silla remont)	50 000	37 403	75%
<i>Omafinantseeritud:</i>			
EPM viihalli projekt	0	23 000	-
Tori treeningväljaku kastmissüsteemi projekt	0	3 800	-
Tori vana maneeži rek. projekt	9 750	9 750	100%
Tori kordeplatsi projekt	1 711	1 711	100%
Tori 2-kohaline hobutreiler	9 640	9 640	100%
<i>Tori MAK projektid:</i>			
Ratsamaneeži projekt	41 579	35 490	85%
Treeningraja välisvalgustuse projekt	2 500	2 500	100%
Hobukarusselli projekt	3 989	3 989	100%
KOKKU INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	119 169	127 283	107%
KULUD JA INVESTEERINGUD KOKKU	2 330 750	2 408 894	103%
Tulud miinus kulud ja investeeringud	-233 295	-223 452	96%

Finantssuhtarvud

Finantssuhtarvude lähteandmed	2022	2021
Käibevara	1 053 404	1 362 280
Kohustised	186 525	200 017
Lühiajalised kohustised	186 525	200 017

Netovara	8 707 769	8 721 925
Varad	8 894 294	8 921 942
Tulu ettevõtlusest	295 459	161 495
Tulud kokku	2 113 257	3 429 500
Tulem	-480 556	1 178 322
Tööjõukulud	1 099 783	983 979
Kulud kokku	2 595 080	2 251 178

Tulemi marginaal = tulem/tulud kokku

Netovara puhastootlus = tulem/netovara

Lühiajaliste kohustuste kattekordaja = käibevara/lühiajalised kohustused

Võlakordaja = kohustised/ varad

Netovara määr = netovara/varad

Tööjõukulude osakaal kuludest =tööjõukulud/kulud kokku

Finantssuhtarvud	2022	2021
Tulemi marginaal	-0,23	0,34
Netovara puhastootlus	-0,06	0,14
Lühiajaliste kohustuste kattekordaja	5,65	6,81
Võlakordaja	0,02	0,02
Netovara määr	0,98	0,98
Tööjõukulude osakaal kuludest	0,42	0,44

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2022	31.12.2021	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	659 713	191 653	2
Nõuded ja ettemaksud	393 691	1 170 627	3,9
Kokku käibevarad	1 053 404	1 362 280	
Põhivarad			
Materiaalsed põhivarad	6 799 742	7 452 278	5
Bioloogilised varad	1 023 400	82 000	6
Immateriaalsed põhivarad	17 748	25 384	7
Kokku põhivarad	7 840 890	7 559 662	
Kokku varad	8 894 294	8 921 942	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksud	186 525	200 017	8,9
Kokku lühiajalised kohustised	186 525	200 017	
Kokku kohustised	186 525	200 017	
Netovara			
Sihtkapital/Osakapital nimiväärtuses	2 203 178	2 203 178	
Eelmiste perioodide akumulieeritud tulem	6 985 147	5 340 425	
Aruandeaasta tulem	-480 556	1 178 322	
Kokku netovara	8 707 769	8 721 925	
Kokku kohustised ja netovara	8 894 294	8 921 942	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2022	2021	Lisa nr
Tulud			
Annetused ja toetused	1 783 466	3 244 288	10
Tulu ettevõtlusest	295 459	161 495	11
Muud tulud	34 332	23 717	12
Kokku tulud	2 113 257	3 429 500	
Kulud			
Jagatud annetused ja toetused	-15 515	-6 269	
Mitmesugused tegevuskulud	-1 172 328	-1 064 916	13
Tööjõukulud	-1 099 783	-983 979	14
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	-307 454	-196 014	5,7
Kokku kulud	-2 595 080	-2 251 178	
Põhitegevuse tulem	-481 823	1 178 322	
Intressitulud	1 267	0	
Aruandeaasta tulem	-480 556	1 178 322	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2022	2021	Lisa nr
Rahavood põhitegevusest			
Põhitegevuse tulem	-481 823	1 178 322	
Korrigeerimised			
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	307 454	196 014	5,7
Kasum (kahjum) põhivarade müügist	-2 567	-500	6
Muud korrigeerimised	27 145	-1 162 983	
Kokku korrigeerimised	332 032	-967 469	
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-179 587	-10 826	
Põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	17 917	-374 501	
Kokku rahavood põhitegevusest	-311 461	-174 474	
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaalsete ja immateriaalsete põhivarade soetamisel	-127 283	-2 250 247	5
Tasutud bioloogiliste varade soetamisel	0	-5 000	6
Laekunud bioloogiliste varade müügist	10 567	10 500	6
Laekumised sihtotstarbelistest tasudest, annetustest, toetustest	896 237	1 898 459	9
Kokku rahavood investeerimistegevusest	779 521	-346 288	
Kokku rahavood	468 060	-520 762	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	191 653	712 415	
Raha ja raha ekvivalentide muutus	468 060	-520 762	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	659 713	191 653	2

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

			Kokku netovara
	Sihtkapital/Osakapital nimiväärtuses	Akumuleeritud tulem	
31.12.2020	1 055 178	5 340 425	6 395 603
Aruandeaasta tulem	0	1 178 322	1 178 322
Asutajate ja liikmete sissemaksud	1 148 000	0	1 148 000
31.12.2021	2 203 178	6 518 747	8 721 925
Aruandeaasta tulem	0	-480 556	-480 556
Muud muutused netovaras	0	466 400	466 400
31.12.2022	2 203 178	6 504 591	8 707 769

Muude muutustena on kajastatud bioloogilise vara (metsa) ümberhindamisega seotud tulud, mis ei ole seotud aruandeaasta tuludega.

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

SA Eesti Maaelumuuseumid 2022.aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga. Eesti finantsaruandluse standardi põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt välja antud juhendid ning avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendis sätestatud nõuded. Tulemiaruande koostamisel on lähtutud Raamatupidamisetöimkonna juhendis RTJ 14 esitatud nõuetest. Rahavoogude aruandes kajastatakse sihtasutuse aruandeperioodi laekumisi ja väljamakseid, rühmitatuna vastavalt nende eesmärgile. Rahavoogude aruande koostamisel on kasutatud kaudset meetodit. Majandustehingud kirjendatakse soetusmaksumuse printsiibi kohaselt nende tekkimise momendil tegelikus väärtuses. Raamatupidamise aruanded koostatakse tekkepõhise arvestusprintsiibi kohaselt. Käesolev majandusaasta aruanne on koostatud eurodes.

Raha

Raha ja rahalähendid kajastatakse Riigikassas ja sularahakassas olevat raha jääki.

Nõuded ja ettemaksud

Nõudeid ostjate vastu kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses. Nõuetena ostjate vastu kajastatakse ettevõtte tegevuse käigus tekkinud lühiajalisi nõudeid. Nõuete laekumise tõenäolisust hinnatakse võimaluse korral iga ostja kohta eraldi. Kui nõuete individuaalne hindamine ei ole nõuete arvust tulenevalt võimalik, siis hinnatakse individuaalselt ainult olulisi nõudeid. Ülejäänud nõudeid hinnatakse kogumina, arvestades eelmiste aastate kogemust laekumata jäänud nõuete osas. Ebatõenäoliselt laekuvaid ostjate arveid hinnatakse maksetähtaja ületamise järgi.

Bioloogilised varad

Bioloogiliste varadena on kajastatud sündinud varsad õiglases väärtuses kogumina. Õiglase väärtus on saadud hindamismeetodi alusel. Moodustatud hindamiskomisjon, kes hindab varsad ükshaaval. Koostatakse akt, milles on ära toodud iga looma kohta eraldi andmed sünni-, nime, registrikoodi kohta. Bioloogiline vara (kasvav mets) kajastatakse bilansis nii esmasel arvelevõtmisel kui ka järgnevatel perioodidel nende õiglases väärtuses. Õiglase väärtuse aluseks on kasutatud varade turuväärtust, millest on maha arvatud müügikulutused.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Materiaalseks põhivaraks loetakse SA enda majandustegevuses kasutatavaid varasid hinnangulise kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja soetusmaksumusega alates 5 000 eurost. Varad, mille kasulik tööiga on üle aasta ning millede soetusmaksumus on alla 5 000 euro, kantakse kasutusele võtmise hetkel kuludesse.

Materiaalset põhivara kajastatakse bilansis soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum. Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit.

Kulumi norm määratakse igale põhivaraobjektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust tööeast.

Maad ja kultuuriväärtusega asju (sh kunstiväärtusi), mille väärtus aja jooksul ei vähene, ei amortiseerita.

Kulumit arvestatakse igakuiselt. Üldjuhul lähtutakse alljärgnevatest vahemikest.

Põhivarade arvelevõtmise alampiir 5000

Kasulik eluiga põhivara gruppide lõikes (aastates)

Põhivara grupi nimi	Kasulik eluiga
Hooned	50
Rajatised (teed, trassid, piirdeaiad)	20
Masinad ja seadmed (v.a. transpordivahendid)	5 kuni 15

Transpordivahendid	10
Inventar (sh mööbel, bürooseadmed, muu inventar)	5 kuni 10
IKT seadmed (sh serverid, videokaamerad)	5 kuni 10
Immateriaalne põhivara	5 kuni 10

Järelejäänud kasulikku eluiga hinnatakse renoveerimiste arvelevõtmisel ja inventuuride käigus. Kui ilmneb, et vara järelejäänud eluiga on oluliselt erinev esialgu hinnatust, muudetakse järelejäänud kasulikku eluiga.

Rendid

Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

Annetused ja toetused

Toetused ja annetused jagunevad tegevustoetusteks ja sihtotstarbelisteks toetusteks ehk sihtfinantseerimiseks. Sihtfinantseerimine võib olla antud tegevuskuludeks või põhivara soetuseks. Sihtfinantseerimisena kajastatakse projektipõhiselt saadud toetusi, mida iseloomustab kindel eesmärk. Toetuse andja või vahendaja nõuab projekti kohta detailset aruandlust kulutuste kohta. Raha ülejääk tuleb projekti lõppedes tagastada.

Toetust loetakse põhivara sihtfinantseerimiseks, kui selle kasutamise põhitingimuseks on kindlaksmääratud põhivara ost, ehitamine või muul viisil soetamine.

Juhul, kui sihtfinantseerimine on küll laekunud, kuid selle kasutamisega seotud tingimused on veel täitmata või kulutusi pole tehtud, kajastatakse saadud vahendeid sihtfinantseerimise ettemaksena ehk kasutamata sihtfinantseeringuna.

Tegevuskulude katteks saadud sihtfinantseerimist võib kajastada laekumisel kohe tuluna kui lepingujärgne summa ei vasta põhivara kapitaliseerimise tingimustele.

Eelarve aasta lõpuks järelejäänud vahendid võidakse jätta järgmise perioodi kulutuste katteks.

Tulud

Tulu kaupade müügist osutamisest kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglases väärtuses, võttes arvesse kõiki tehtud allahindlusi ja soodustusi.

Õiglase väärtus on summa, mille eest on võimalik vahetada vara või arveldada kohustist teadlike, huvitatud ja sõltumatute osapoolte vahelises tehingus. Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamise järel. TulemiaruanDES tulused ja kulused ei saldeerita.

Kulud

Kulud on aruandeperioodi väljaminekud (majandusliku kasu vähenemised), millega kaasneb varade vähenemine või kohustuste suurenemine.

Tegevuskuludena kajastatakse sihtasutuse tegevusega seotud kulused. Kuludesse kantakse kõik aruandeperioodil tehtud kulud, samuti ka perioodilised kulud. Kulud kajastatakse tekkepõhise arvestusprintsipi alusel. Sihtasutuse tegevuskulud on jaotatud tööjõukuludeks, majanduskuludeks, põhivaralt arvestatud kulumiks ning muudeks kuludeks.

Seotud osapooled

Käesoleva aruande mõistes loetakse seotud osapoolteks asutajat (Maaeluministeerium), nõukogu- ja juhatuse liikmeid, nende lähikondlasi ja nendega seotuid ettevõtteid.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2022	31.12.2021
Arvelduskonto	652 269	189 680
Kassa	7 444	1 973
Kokku raha	659 713	191 653

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed (eurodes)

	31.12.2022	12 kuu jooksul	Lisa nr
Nõuded ostjate vastu	21 402	21 402	
Ostjatelt laekumata arved	21 402	21 402	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	238 146	238 146	4
Muud nõuded	1 267	1 267	
Intressinõuded	1 267	1 267	
Ettemaksed	3 166	3 166	
Tulevaste perioodide kulud	3 166	3 166	
Nõuded sihtfinantseerimine	128 874	128 874	9
Muud nõuded	836	836	
Kokku nõuded ja ettemaksed	393 691	393 691	
	31.12.2021	12 kuu jooksul	Lisa nr
Nõuded ostjate vastu	5 518	5 518	
Ostjatelt laekumata arved	8 892	8 892	
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded	-3 374	-3 374	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	61 629	61 629	4
Ettemaksed	4 066	4 066	
Tulevaste perioodide kulud	4 066	4 066	
Nõuded sihtfinantseerimine	1 099 193	1 099 193	9
Nõuded SKA	221	221	
Kokku nõuded ja ettemaksed	1 170 627	1 170 627	

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad (eurodes)

	31.12.2022		31.12.2021	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Käibemaks	238 146	0	61 629	0
Üksikisiku tulumaks	0	17 315	0	17 819
Sotsiaalmaks	0	32 126	0	32 578
Kohustuslik kogumispension	0	1 009	0	1 261
Töötuskindlustusmaksed	0	2 016	0	2 075
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	238 146	52 466	61 629	53 733

Lisa 5 Materiaalsed põhivarad

(eurodes)

						Kokku
	Maa	Ehitised	Masinad ja seadmed	Muud materiaalsed põhivarad	Lõpetamata projektid ja ettemaksud	
31.12.2021						
Soetusmaksumus	1 253 742	5 923 602	225 106	519 714	0	7 922 164
Akumuleeritud kulum	0	-303 228	-127 313	-39 345	0	-469 886
Jääkmaksumus	1 253 742	5 620 374	97 793	480 369	0	7 452 278
Ostud ja parendused	0	37 402	9 640	0	80 240	127 282
Amortisatsioonikulu	0	-178 452	-45 011	-76 355	0	-299 818
Ümberliigitamised	-480 000	0	0	0	0	-480 000
Muud ümberliigitamised	-480 000	0	0	0	0	-480 000
31.12.2022						
Soetusmaksumus	773 742	5 961 004	234 746	519 715	80 240	7 569 447
Akumuleeritud kulum	0	-481 680	-172 324	-115 701	0	-769 705
Jääkmaksumus	773 742	5 479 324	62 422	404 014	80 240	6 799 742

2022 aastal toimus ümberliigitamine, 2021 aastal üle antud maast eraldati kasvav mets ja kajastati bioloogilise varana.

Lisa 6 Bioloogilised varad

(eurodes)

Õiglase väärtuse meetod

Põhivarad			Kokku
	Loomsed varad	Mets	
31.12.2020	75 900	0	75 900
Soetused	5 000	0	5 000
Müügid	-10 000	0	-10 000
Juurdekasvust tingitud väärtuse suurenemine	11 100	0	11 100
31.12.2021	82 000	0	82 000
Müügid	-8 000	0	-8 000
Juurdekasvust tingitud väärtuse suurenemine	3 000	0	3 000
Muud muutused	0	946 400	946 400
31.12.2022	77 000	946 400	1 023 400

Lisa 7 Immateriaalsed põhivarad

(eurodes)

	Arvutitarkvara	Kokku
31.12.2021		
Soetusmaksumus	34 190	34 190
Akumuleeritud kulum	-8 806	-8 806
Jääkmaksumus	25 384	25 384
Amortisatsioonikulu	-7 636	-7 636
31.12.2022		
Soetusmaksumus	34 190	34 190
Akumuleeritud kulum	-16 442	-16 442
Jääkmaksumus	17 748	17 748

Lisa 8 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2022	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	82 399	82 399	
Võlad töövõtjatele	31 173	31 173	
Maksuvõlad	52 466	52 466	4
Muud võlad	7 530	7 530	
Saadud ettemaksed	360	360	
Muud saadud ettemaksed	360	360	
Toetuseks saadud ettemaksed	12 597	12 597	9
Kokku võlad ja ettemaksed	186 525	186 525	
	31.12.2021	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	73 040	73 040	
Võlad töövõtjatele	23 941	23 941	
Maksuvõlad	53 733	53 733	4
Muud võlad	5 040	5 040	
Saadud ettemaksed	257	257	
Muud saadud ettemaksed	257	257	
Toetuseks saadud ettemaksed	44 006	44 006	9
Kokku võlad ja ettemaksed	200 017	200 017	

Lisa 9 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused

(eurodes)

	31.12.2020		Laekunud	Tagasi makstud	Kajastatud tulemiaruanandes	31.12.2021		Lisa nr
	Nõuded	Kohustised				Nõuded	Kohustised	
Sihtfinantseerimine põhivarade soetamiseks								
Põllumajanduse Registre Informatsiooni Amet	1 584 995	0	1 584 995		628 136	628 135	0	3
Kultuuriministeerium	0	0	220 663		176 657	0	44 006	8
Rahandusministeerium	0	118 989	0		118 989	0	0	
Riigi Tugiteenuste Keskus	303 704	0	92 801		228 101	439 005	0	3
Kokku sihtfinantseerimine põhivarade soetamiseks	1 888 699	118 989	1 898 459		1 151 883	1 067 140	44 006	
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks								
Põllumajanduse Registre Informatsiooni Amet	10 576	0	53 052		57 121	14 645	0	3
Keskkonnaministeerium	0	0	2 600		2 600	0	0	
Maaeluministeerium	0	0	1 960 514		1 960 514	0	0	
Kultuuriministeerium	0	0	50 662		50 662	0	0	
Riigi Tugiteenuste Keskus	0	0	0		17 408	17 408	0	3
Muudelt organisatsioonidelt	0	0	4 100		4 100	0	0	
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	10 576	0	2 070 928		2 092 405	32 053	0	
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	1 899 275	118 989	3 969 387		3 244 288	1 099 193	44 006	

	31.12.2021		Laekunud	Tagasi makstud	Kajastatud tulemiaruan-des	31.12.2022		Lisa nr
	Nõuded	Kohustised				Nõuded	Kohustised	
Sihtfinantseerimine põhivarade soetamiseks								
Põllumajanduse Registre Informatsiooni Amet	628 135	0	628 135	0	36 450	36 450	0	3
Kultuuriministeerium	0	44 006	0	43 286	720	0	0	
Riigi Tugiteenuste Keskus	439 005	0	274 580	13 192	-104 719	72 899	0	3
Maaeluministeerium	0	0	50 000	0	37 403	0	12 597	8
Kokku sihtfinantseerimine põhivarade soetamiseks	1 067 140	44 006	952 715	56 478	-30 146	109 349	12 597	
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks								
Põllumajanduse Registre Informatsiooni Amet	14 645	0	56 766	0	51 573	9 452	0	3
Riigi Tugiteenuste Keskus	17 408	0	6 085	0	-1 250	10 073	0	3
Maaeluministeerium	0	0	1 748 389	0	1 748 389	0	0	
Muudelt organisatsioonidelt	0	0	14 900	0	14 900	0	0	
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	32 053	0	1 826 140	0	1 813 612	19 525	0	
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	1 099 193	44 006	2 778 855	56 478	1 783 466	128 874	12 597	

Lisa 10 Annetused ja toetused (eurodes)

	2022	2021
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	77 423	153 891
Sihtfinantseerimine põhivarade soetamiseks	-30 146	1 151 883
Mittesihtotsatabelised annetused ja toetused	1 736 189	1 938 514
Kokku annetused ja toetused	1 783 466	3 244 288
sh tegevustoetus Maaeluministeerium	1 729 389	1 960 514
sh sihtfinantseerimine tegevuskuludeks Maaeluministeerium	19 000	22 000
sh tegevustoetus Kambja VV	6 800	0

Lisa 11 Tulu ettevõtlusest

(eurodes)

	2022	2021
Toitlustamine	28 120	29 064
Ürituste korraldamine	64 230	19 870
Haridusprogrammid	52 592	40 784
Tallikohtade ja ruumide rent	63 468	13 514
Kaubandus	9 450	7 831
Ratsutamine	34 378	29 272
Piletitulu	28 110	18 049
Loomakasvatus jm tulu	15 111	3 111
Kokku tulu ettevõtlusest	295 459	161 495

Lisa 12 Muud tulud

(eurodes)

	2022	2021
Kasum bioloogiliste varade õiglase väärtuse muutusest	3 000	11 100
Muud ebatavalised tulud	19 440	6 239
Muud	11 892	6 378
Kokku muud tulud	34 332	23 717

Lisa 13 Mitmesugused tegevuskulud

(eurodes)

	2022	2021
Üür ja rent	530 657	503 258
Energia	179 956	121 813
Elektrienergia	124 491	79 693
Soojusenergia	32 632	34 063
Kütus	22 833	8 057
Veevarustusteenused	1 529	3 769
Mitmesugused bürookulud	18 380	20 494
Uurimis- ja arengukulud	5 860	0
Lähetuskulud	2 495	944
Koolituskulud	5 252	4 447
Riiklikud ja kohalikud maksud	1 426	3 714
Kulu ebatõenäoliselt laekuvatest nõuetest	-562	552
Kinnistute, hoonete, ruumide majandamiskulud	88 979	103 435
Maismaasõidukite kulud	40 751	22 365
Inventari majandamiskulud	47 999	36 343
Töömasinade, seadmete tarvikud	12 969	12 439
Toiduained	10 823	6 681
Meditsiini- ja hügieenitarbed	4 681	3 915
Teavikute ja kunstiesemete kulud	7 627	3 373
Kommunikatsiooni-, kultuuri- ja vaba aja sisustamise kulud	118 509	127 380
Erivahendid ja materjalid	65 728	41 127
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	22 325	31 646
Eri- ja vormiriietus	5 433	6 097
Transpordi- ja veeteenused	1 511	1 740
Muud	0	9 384
Kokku mitmesugused tegevuskulud	1 172 328	1 064 916

Lisa 14 Tööjõukulud

(eurodes)

	2022	2021
Palgakulu	824 451	738 108
Sotsiaalmaksud	275 133	245 871
Muud	199	0
Kokku tööjõukulud	1 099 783	983 979
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	56	53

Lisa 15 Kasutusrent

(eurodes)

Aruandekohustuslane kui rentnik

	2022	2021
Kasutusrendikulu	10 441	10 560
Järgmiste perioodide kasutusrendikulu mittekatkestatavatest lepingutest		
	31.12.2022	31.12.2021
12 kuu jooksul	6 842	7 345
1-5 aasta jooksul	13 238	20 080

Lisa 16 Seotud osapooled

(eurodes)

MÜÜDUD	2022	2021
	Teenused	Teenused
Asutajad ja liikmed	265	10 949
Kokku müüdnud	265	10 949

OSTETUD	2022	2021
	Teenused	Teenused
Asutajad ja liikmed	1 382	1 150
Kokku ostetud	1 382	1 150

	2022	2021
Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
Arvestatud tasu	41 406	39 695

Nõukogu liikmeid 3, liikmetele maksti tasu kokku 8 400.- eurot
 Juhatuse liikmeid 1, kellele maksti aruandeaastal 33 006.- euro